

Samenvatting van SEO-rapport 'Marktmodel van de geliberaliseerde postmarkt (2009-2012)'

Prof. dr. Barbara Baarsma en drs. Jarst Weda (2009), *Marktmodel van de geliberaliseerde postmarkt (2009-2012) - Doorrekening van een drietal scenario's*, SEO-rapportnr. 2009-64. Onderzoek in opdracht van: van ABVA KABO FNV, BVPP, CNV Publieke zaak, CNV Bedrijvenbond en FNV Bondgenoten. Publicatiedatum: 26 oktober 2009. Samenvatting en gehele rapport zijn verkrijgbaar via: www.seo.nl

In het eerste half jaar van 2009 was er veel te doen over arbeidsvoorwaarden en werkgelegenheid op de Nederlandse geadresseerde postmarkt. Dat had te maken met de per 1 april 2009 volledige liberalisering van deze markt. Sinds 2000 is de Nederlandse postmarkt stapsgewijs steeds verder geliberaliseerd. In de aanloop naar de volledige liberalisering hebben de bij de postmarkt betrokken bonden een ingroeimodel afgesproken met de nieuwe postbedrijven. Het doel van het ingroeimodel is om te monitoren dat minimaal 80% van de postverspreiders uiterlijk 3½ jaar na de volledige liberalisering werkzaam zal zijn op basis van een arbeidsovereenkomst. Tevens is van belang dat de TNT-vakbonden in deze periode met TNT hebben onderhandeld over bezuinigingen en daaraan gekoppelde reductie van werkgelegenheid.

Tegen deze achtergrond hebben de bonden SEO Economisch Onderzoek gevraagd een marktmodel op te stellen om de gevolgen van verschillende marktontwikkelingen op de werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden in kaart te brengen voor de periode 2009-2012. Welke arbeidsvoorwaarden kunnen door de markt gedragen worden?

Om deze vraag te beantwoorden zijn drie scenario's doorgerekend. Het eerste scenario gaat ervan uit dat de volume- en met name de tariefontwikkelingen zich zo ontwikkelen dat de door de overgang van OVO- naar AO- model gestegen arbeidskosten kunnen worden doorberekend in de tarieven en dat TNT Post Nederland geen werknemers gedwongen hoeft te ontslaan of de arbeidsvoorwaarden van de postbodes hoeft te verlagen. Het tweede scenario behelst een prijsoorlog, dat wil zeggen dat de tarieven lager starten en sneller dalen in 2009-2012 dan is ingeschat voor het basisscenario. Het derde scenario gaat uit van het behoud van marktaandeel voor TNT inclusief Netwerk VSP Geadresseerd. In dat geval spreken we van een milde prijsoorlog.

Uit de doorrekening van deze drie scenario's volgt dat het zowel bij een milde prijsoorlog als bij een prijsoorlog onmogelijk is om bij TNT Post Nederland gedwongen ontslagen te voorkomen en arbeidsvoorwaarden te behouden. De nog rodere cijfers voor de nieuwe postbedrijven in deze scenario's geven aan dat bij een (milde) prijsoorlog de overgang naar betere arbeidsvoorwaarden niet betaald kan worden. Voor werknemers is het – gegeven de door de vakbonden gestelde eisen

ten aanzien van arbeidsvoorwaarden en baan zekerheid – dus essentieel dat een verdere (milde) prijsoorlog wordt voorkomen of gestopt. Voor TNT werknemers is verder van belang dat een (milde) prijsoorlog een vijandige overname van TNT dichterbij brengt, omdat het voor bijvoorbeeld *private equity* bedrijven gemakkelijker wordt TNT Mail over te nemen als de winstgevendheid achterblijft bij de verwachtingen.

Ook voor andere partijen op de postmarkt is het essentieel dat een verdere (milde) prijsoorlog wordt voorkomen of gestopt. Zo is de afnemer niet gebaat bij het verdwijnen van concurrenten van TNT Post Nederland, omdat daarmee weer een monopoliesituatie wordt gecreëerd.

Om te voorkomen dat dit gebeurt, is het van levensbelang voor de postmarkt dat het ministerie van Economische Zaken zo snel mogelijk zorgt voor adequaat mededingingstoezicht. Op dit moment ontbreekt een toezichthouder die vooraf, bij dreigend concurrentievervalsend gedrag van één van de marktpartijen kan ingrijpen. De Nederlandse Mededingingsautoriteit kan alleen achteraf vaststellen of sprake is van misbruik van een economische machtspositie. De eis voor nieuwe postbedrijven om over te gaan naar betere, maar duurdere arbeidsvoorwaarden, verplicht de overheid om ex ante mededingingstoezicht behoorlijk te regelen. Alleen dan zijn er gelijke kansen voor nieuwkomers en zittende partijen, voor grote en kleine partijen en voor partijen met diepe en ondiepe zakken. Het is onverstandig beleid om de postmarkt aan een prijsoorlog ten onder te laten gaan.